

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unității«

în
Blas.

Fóe bisericéscă-politică.

Anul XI.

Blas 26 Ianuariu 1901.

Numérul 4.

Spre comunism.

Averile bisericéscă de mult sint un spine în ochii liberalilor nostri, și nu o dată s'au auđit voci, cari pretindeau secularizarea acestor averi și la noi, ca bună órá în Franța. În zilele trecute, un ziar radical din Budapesta, din nou a resuscitat acésta cestiune, insistând pentru secularizarea averilor călugărescă. Presa catolică n'a întârziat a da răspunsul meritat la pretensiunea acestui ziar, de óre ce secularizarea averilor mănăstirescă, care o pretinde organul kossuthist „Egyetértés“ este injuriósă în sine, daunăciósă societății și periculósă în consecințele sale, nu numai pentru tóte bisericile, ci chiar și pentru stat.

Motivul principal pentru secularizarea averilor călugărescă ar fi, că aceste averi sint donațiuni regescă, pe cari statul le póte revoca. Ei bine, dară donațiunea e o cale legală și onestă de aquisitiune și dacă ea s'a făcut necondiționat, donatoriul nu o póte revoca după plac. Apoi, óre numai ordurile monachali au primit donațiuni de la regi, óre n'au fost recompensate cu donațiuni grase, pentru meritele lor, multe familii nobilitare din țeră? Nimenui înse nu-i trece prin minte să pretindă a se confisca averile acestor familie, fiind că prin acésta li-s'ar face o mare nedreptate. Dară nu mai puțină nedreptate s'ar face ordurilor călugărescă

prin secularizarea averilor pe motivul, că ele sint de fundațiune regie. Cu atât mai virtos s'ar face injurie călugărilor, cu cât ei, nu au prădat averea, ce li-s'a donat, ci au conservat-o bine și sporit-o, întrebuintându-o spre promovarea binelui public. Este dórá în general cunoscut, că în Ungaria călugării susțin un considerabil număr de gimnasii și alte institute pentru instrucțiunea și educațiunea tinerimei. Tot membri ordurilor și congregațiunilor religioase, la a căror averi lăcomesc cu atâta nesăț liberalii, pe lângă institutele de educațiune, au înființat și susțin cu mari jertfe și institute filantropice. Ca să tăcem despre altele, credem a fi destul a aminti, că călugării misericordianți în anul trecut 1900 au primit și îngrijit în spitalele lor 9773 morboși anume 7452 bărbați și 1511 femei, dintre cari au fost dimiși ca însănătoșiți 6994 bărbați și 1460 femei. Numérul zilelor pentru grijea de morboși se urca la 240.883. Óre pute-ne-ar arăta și liberalii vre-o instituțiune proprie a lor, care să fi deprins în așa măsură și față de atâți nefericiți în decursul anului virtutea iubirei de aprópelui? Faptele caritative ale călugărilor nu se marginesc numai la catolici, ci se estind la toți cei miseri și lipsiți, cari recurg la ajutorul lor, de óre ce caritatea creștină — după norma samaritanului îndurător, nu caută la confesiunea orí naționalitatea, ci la miseria, în care se află și din care voesce a-l scăpa pe cel lipsit de ajutor.

Șcólele și institutele susținute de călugărițe pentru educațiunea fetelor, sint cele mai bune și chiar pentru aceea cele mai bine cercetate în tótă țera. Înșiși liberalii, cari propagă ură și urgie contra călugărilor, își concred acestora educațiunea copilelor sale.

Dară averea mănăstirilor nu consistă numai din donațiuni regescă, căci sint multe congregațiuni religioase, cari se susțin din donațiuni private și chiar din cerșit. Că atari orduri și congregațiuni totuși prosperéză, este a se ascrie înainte de tóte traiului lor modest și crutător și economisării înțelepte. Cu ce titlu de drept vin așa dară liberalii și pretind secularizarea averilor călugărescă pe cale legală și onestă câștigate, spre binele obștesc aplicate și înțeleptesce chivernisite?

Prin secularizarea averilor călugărescă, nu ar perde atât călugării, cari și alt cum au îmbrătoșat sêrăcia de bună voe, ci mai mult ar perde institutele și instituțiunile culturale și umanitare înființate de ei, ar perde miile de tineri, cari în fie care an primesc instrucțiune de la călugări și zecile de mi, cărora ei le vin în ajutor în variele lipse sufletescă și trupescă, prin secularizare ar suferi chiar binele public și prin acésta însuși statul, a cărui prosperare stă în prosperarea cetățenilor sêi.

Apoi să nu credă cineva, că averile călugărescă ar fi atât de enorme, ele dispar în comparațiune cu averea privată a capitaliștilor din capitala țerii. Ziarul

Feuilleton.

În cimitir.

E ziua tuturor mortilor . . .
Tăcută rătăcesc prin cimitir, pe sub ramurile tristelor săle, cari sint podoba acestui loc al păcii de veci.

Cu privirea abătută, trec prin mijlocul mulțimei de morminte.

Aici un tată întristat, dincolo o mamă sdrobotă, varsă lacrimi la mormintul unicului lor copil. În altă parte o mirésă fidelă, o soție credincioasă, se sbuciumă la grópa, ce le ascunde ființa iubită.

Nu mai câte-un mormint stă părăsit și uitat, nime nu îngenuchie, nime nu udă cu lacrimi gliile lui răci . . . numai șnerul vântului plânge de-asupra celui mort.

Fără de voe mă întreb, de ce nu vine nime aici, de ce nu-l înennunză nime cu flori . . . sau dórá nefericitul nu are pe nime?

Privesc lung la crucea de lemn, bătută de vremuri și mâncată de cari, ca și când ași aștepta un răspuns, o destăinuire . . .

Acésta înse tace, și numai sălcile triste mișcate de vânturi, par-că imi șoptesc lin în glas misterios: „Uitarea e sórtea noastră a tuturor. Azi sdrobotă de durere observ o mirésă, o soție credincioasă plângend de-asupra unui sieriú, și peste câți-va ani, când din întâmplare i-va ajunge în mâna o hucată de cârpă neagră, nu va mai ști, nu-și va mai aduce aminte . . . pentru cine s'a îmbrăcat o dată în doliu?“

Mai departe merg, și par-că mi-ar suna mereu în urechi aceste cuvinte . . . Fără de voe privesc inapoi și suspin . . . sêrmanul mort.

Óre, dacă și eu voi adormi o dată pentru vecie, și un mormint și un mic sieriú, vor fi tot ce voi pute numi al meu: se va afla cineva, care cu mână tremurândă să pună vre-o cunună pe crucea-mi de la crescut . . . ori cel puțin să-i lovésă mila, vędându-mi mormintul părăsit și uitat?!

Sibiú 1899.

† Leontina Sabo.

Reposată în etate abea de 16 ani. A scris câteva bucăți în l. germănză și maghiară. O atare scriere e și cea de față, în traducere românească.

Nota Red.

Din inimă.

„Celor ce nu mai sint.“

Era ceasul despărțirii . . . mă despărțiam de iubiții de-acasă, să plec acolo unde datorința mă chiamă, unde aveam să-mi trăiesc de acum zilele, și să-mi croiesc viitoriul . . .

Tata zăcea slab și palid în așternut. Capul și-l proptise pe mână, și mă înválnia în o privire dulce și caldă, ca și când m'ar privi pentru cea din urmă dată, rêsufflarea îi era greóie și nădușită . . .

În jurul patului sta mama și sora, cu ochii plini de lacrimi . . .

— Tată — am întrerupt eu tăcerea — eu nu mă duc nicăiri, eu rămân aici lângă tine, să vă fiú de ajutor, veđi ești așa de debil și bolnav.

Și mama mă privia rugător: Rămâi . . . rămâi, — ér sora plângea . . .

— La ce bun ai rămâne — răspunse tata blând — de va vrea Dumnezeu să mai am zile de trăit, vom năcăji noi și fără tine, de nu, nici tu nu-mi poți lungi firul vieții. Dute . . .

„Alkotmány“ arată, că în Austria doi frați Rothschild au mai mult, de cât face la oaltă averea tuturor ordurilor religioase; și că averea familiei Rothschild, care în an. 1875 se urca la 5000 milioane franci și tot la 15 ani să duplică, aduce pe an atâta, cât ar face câștigul alor 1.160.000 de oameni. Nu este cunoscut, că atari capitaliști se susțin școlile publice și alte institute culturale și filantropice folositoare statului.

Desmerdații liberali, când agită pentru secularizarea averilor călugăresci, nu îndemnă numai la fapte injurioase, ci tot o dată fac o propagandă foarte periculoasă; ei se jocă cu focul.

Când ar începe secularizarea, ea sigur nu se va opri la averea călugărilor, ci ar trece și la cea alaltă avere a bisericii catolice. Și fiind că la noi între religiunea catolică și confesiunile recepte este în vigoare principiul parității, aceea-și sorțe comună ar ave-o și averile acestora.

Apoi dacă în ochii liberalilor francmasoni, dreptul de proprietate al bisericii nu este înviolabil, pentru ce ar fi mai pe sus dreptul altor societăți ori corporațiunii morali? Pe ce motiv s'ar garanta dreptul de proprietate al individului, când se desconsideră al societății? Secularizarea ar așterne calea altor confiscări și în ultima consecință, statul ar ajunge unicul proprietar, ceea ce este identic cu comunismul, de care se înfiorează și cei mai radicali liberali.

Avertizăm deci pe domniil liberali, să nu se jocă cu focul, pe care îl pot ațîța, dară se poate să nu stea în puterea lor a-l mai stinge. „Principiis obsta“; să nu prea escite liberalii în public lacomia după avere străină, nici să nu confunde conceptele între al meu și al tău; să aibă bine grije, că cei ce confundă deosebirea între aceste concepte și pe lângă aceea sînt mai escitați la lacomie după averea străină,

nu întrebă, că de unde să lea, ci pot să năvălescă chiar asupra agitatorului lor; să nu agite și împingă mulțimea spre socialism și comunism, care și alt cum a devenit destul de amenințător, de o potrivă, atât pentru biserică, cât și pentru statele europene.

Doliul Angliei.

(Al.) Când scriem șirele aceste, clopotele din capitala puternicului imperiū britanic plâng — lumea se ingrămădesce pe strade, ca să cetescă placatele încadrate în negru — femeile isbucnesc în plâns... și în castelul din Osborne, regina Victoria-Alexandra dorme somnul din urmă.

Și când șirele noastre vor vedea lumina zilei, capul încoronat al celui mai puternic stat din lume, se va pleca neputincios în fața grōznicului adevăr al scripturii: „Când dobîndim lumea, atunci în mormînt ne aședăm, unde împreună sînt împerații și sêracii.“

Împreună sînt . . .

Înainte cu 64 ani, o feciōră tineră urcă tronul, o copilă de 18 ani. Și poporul privește cu încredere în fata tinerei domnitoare, și ea prin farmec viitorul țării se înseninază, orizonurile se lărgesc . . .

Copila cea de 18 ani a îmbetrănit. A devenit mamă, bunică, strămoșă.

Și sub domnirea ei, Anglia s'a ridicat la cea mai înaltă culme a puterii.

Azi, zace fără viață și în cele patru părți a vastului imperiū — în care sōrele nu apune — suspine se ridică și lacrimi se cobōră.

E cel mai curat omaj, ce un popor îl poate aduce Domnitorului.

Înainte de mōrte cu câte va ore, regina a întrebat pe cei din jur: „Ce zice poporul, ore mai iubesc-mă?“

Și ea nu mai trăesce să vadă lacrimile, să audă suspinele.

Și a vrednicit regina Victoria acēsta dragoste.

Copila farmecătoare a rămas pentru totă viața: femeie. Nu a guvernat, ci a domnit în adevăratul înțeles al cuvîntului. A fost un ideal al domnitorilor parlamentari. Nici când parlamentarismul Angliei nu a luat un așa avînt, ca sub fericita stăpânire a defunctei regine. Toleranța acēsta parlamentară, nu a întarziat a-și manifesta efectele fericitoare. În jurul reginei se grupează cei mai mari oameni de stat, cele mai apretiate celebrități, și ea nu avea, de cât să sancționeze cu votul ei regal înalta gândire a sfetnicilor ei. Ast fel se esplică avîntul celui următor, cu care Anglia s'a ridicat sus peste cele alalte puteri ce o încunjoră.

Dar în aceea-și vreme, prea multa mână liberă ce s'a dat acestor bărbați de stat, cari urmăria în tōte câștigul, a încureat-o pe biēta regină octogenară într'un rēșboiū, care i-va fi amărit în mare parte cele din urmă zile a bătrănețelor.

Înțelegem rēșboiul cu Burii.

Tōtă lumea știe, că în punctul acesta, Anglia a trecut de mult peste limitele dreptului ginților, și tōtă lumea se revoltă la motivul brusce al pressei engleze, de a continua măcelul de exterminare, numai pentru ca coloniștii să pōrte frica Angliei stăpâne. E un drept al pumnului acesta în cea mai medievală ediție. Și adormita în Domnul regină a fost femeia inimii și a păcii. Rēșboiul s'a purtat „în numele ei“, dar fără voia ei. Sângerile vērșat strigă respiātire la cer, dar el va cădea în primul rînd asupra adevăraților pricinuitori ai rēșboiului. El va rēșbuna pofta de câștig a politicianilor fără suflet, și nu va căta corōna unei betrâne neputincioase, care în tot rēșboiul nu are de cât vina de a purta corōna Angliei.

Să nu precipităm deci o judecată greșită față de o domnitoare trecută în domeniul istoriei.

— Dar, mi-se pare că sum un ingrat — I-am rēșpuns — am stat sub grija vōstră până mi-aū crescut aripi să sbor, și acum să vē părăsesc, când ați avea lipsă de grija mea . . . ?

— Pasērea de aceea își nutresce puil, ca să le crească aripi cât mai curēnd și să bucră când aū aripile lor și-și pot părăsi cuibul, ca să se nutrēscă! Așa mă bucur și eu . . . Dute . . . sum mângăiat, vēdēnd că ai aripi de a trăi în lume . . .

— Și voi iubiți mei cu cine veți rămâne . . . ?! — am întrebat cu ochii plini de lacrimi . . .

— Cu Dumnezeu . . . mē va griji Dumnezeu și pe mine . . . și pe voi . . .

Și am plecat urmat de binecuvîntările tatii, și de lacrimile mamei și a surorii iubite . . . lăsându-i în grija lui Dumnezeu . . .

* * *

Și m'am întors acasă, mai curēnd de cum am cređut, la câteva zile . . . cu inima grea și ochii plini de lacrimi . . .

Cât de durerōsă a fost revēderea Dōmne!

Tata zăcea rece și nemișcat, întins pe catafalce . . . a fost murit . . .

L'am lăsat în grija lui Dumnezeu, și lui Dumnezeu l-a fost milă de durerile și de suferințele lui, l'a chemat la sine în împărăția vecinicei liniști . . . să-l grijescă.

Cât de senină îți era fața tată deși era-i mort . . . Ochii tăi închiși și zimbetul

blând ce-ți plana pe buzele rēcii, îmi facea impresiunea, ca și când numai ai dormi . . .

Și cum stam sdrobot de durere în fața trupului tău rece, de o dată par-că-ai fi audīt glasul tău blând și cu minte, misterios, ca și când ar fi venit din altă lume: . . . „Razim bētrānei tale mamă și scut surorii tale să-ți fi . . .“

. . . Apoi s'a închis coseiugul, ca să nu te mai vedem în viață nici o dată . . . Te-aū scos din casă . . . din mijlocul iubiților tăi . . . te-aū aședat în mormînt spre vecinice odihnă . . .

Mulțimea ce te-a petrecut la grōpă, aruncă câte-o mână de țărână, de-asupra ta, zicēndu-ți ultimul „Dumnezeu să-l ierte“ . . .

Eū am stat nemișcat, ca împetrit lângă grōpa ta, până te-aū astupat de tot . . .

Și par-că din bubuitul bulgărilor de pămînt, mereu mi-ar fi sunat în urechi cuvintele: „Razim bētrānei tale mamă, și scut surorii tale să fi . . .“

Dormi în pace tată, fi liniștit . . . și dormi . . . și dormi . . .

* * *

Și ērși era la ceasul despărțirii . . .

Sora mea zăcea albă ca pāretele, palidă și istovită de bōlă, în patul din care tată nu de mult, s'a fost mutat se odihnescă în recele mormînt . . .

Ochii ei mari și negri ardeau în vāpaia bōlei, și cu mănile slăbite, galbine ca ceara,

și ștergea sudorile rēcii de pe fruntea sēnină ca un crin, și neacoperită de crețe . . .

O! Dōmne ajută-mi să mē însănătoșez, — ofta, — că dōr e așa de frumōsă viața, când ești încă numai de șesă-spre-zece ani . . . Ași vrea să mai trăiesc încă . . . Știu că mai trăiesc, că simțesc în mine tinereta și puterea de viață . . .

Mama plāngea la căpățtial patului . . . și eū stam ca năuc, încremenit de cugetul că trebuie să plec și să le las singure . . .

— Dragă — am zis într'un târziu — eū nu mē duc nicăiera, eū rămân acasă, aprōpe de tine să vē grijesc. Ce veți ști face singure . . . ?!

Atunci și-a ridicat ochii mari și cumiști asupra mea . . .

— Tu ai datorințele tale de la cari nu te poți subtrage . . . Dute dragă, lasă-ne și singure . . . Pe mine mē va griji Dumnezeu . . .

Și m'a îndemnat să merg cu ultimele cuvinte ale tatii, și m'am dus plāngēnd amar lăsându-le singure . . . în grija lui Dumnezeu . . .

* * *

Și ērși sînt la casa părintescă . . .

În prag mē așteptă numai mama plāngēnd și smulgēndu-și părul în desperare . . . ēr sora rece și nesimțitoare e întinsă pe catafelc . . .

Și să credem, că dacă chiar Krüger — care ar trebui să-l fie dușman de moarte — și-a exprimat condolența la scirea trecerei ei din viață, a fost într'adevăr un nobil suflet de femeie încoronat.

Indolența învățătorilor noștri. — Aflăm din foile noastre de zi, că „Fóia pedagogică“, din Sibiu, a încetat de a mai apărea, din lipsa de abonenți.

Probabil, azi mâine, se va anunța același lucru și despre „Fóia școlastică“ din Blăș, organul reuniunii învățătorilor din archidieceasă.

Toți, cari am luat parte la adunarea generală a reuniunii învățătorilor din toamna trecută, ne aducem bine aminte despre tristul tablou, ce comitetul central l'a prezentat despre starea foil.

Învățătorii noștri nu o abonază nu mai vre-o câți va, cei cari o abonază nu o plătesc, și rămân în restanță cu abonamentele, și așa numai se mănca fondul reuniunii și fóia se luptă cu deficit, în cât în curând ori mai târziu va trebui să încete de a mai apărea.

Indolența acesta a învățătorilor noștri e un simptom forte caracteristic. Pentru ce jertesc atunci baremi cevași, când nici organul lor pedagogic, organul reuniunii lor nu-l cetesc, când prețul abonamentului e un bagatel.

Nu ar fi o rușine pentru corpul învățătoresc gr. cat. din archidieceasă, când „Fóia școlastică“ ar fi silită să-și sisteze apariția, după cum e o rușine și pentru învățătorimea greco-ort. încetarea „Foil pedagogice“ din Sibiu?!

Érași activitatea. — Tóte foile, se ocupă cu intrarea Românilor în dietă. Cu deosebire foile unguresci iaș ca sigur lucrul, că Români vor părăsi pasivitatea. „Egyetértés“ într'un articol publicat sub titlul „Români în parlament“ între altele scrie:

„Deputații români vor fi primiți la tot cazul cu dragoste frățească din partea celor alaiți membri ai parlamentului magiar; nimeni nu-l va impede în a-și lua partea, fără scurtare, din tot ce — ca noroc, bunăstare și fericire — produce în Ungaria sóreie libertății (o fi, o fi. Red.) în tocmal cum se cuvine membrilor unei mari familii politice.“

Tot în cestiune activității și pasivității scrie și „Tribuna poporului“ între altele următoarele:

„Dacă noi n'am luat atitudine hotărâtă pentru ori contra activității, cauza este că n'am voit să prejudecăm. Scim anume că în curândă vreme amicii ziarului nostru și fruntași cari s'au alăturat „Tribunei poporului“, de la fundarea ei în cóce, vor ține o conferență, în care vor discuta atât chestii de organizare, cât și chestia abandonării parțială ori susținerea pasivității absolute în uptele electorale.“

Revistă bisericăscă.

Franța. Proiectul despre congregațiunii a început să fie pertractat zilele trecute în camera francesă. Referentele Trouillot, cu cea mai mare căldură, îl recomandă spre primire. După el, congregațiunile dispun de o avere de un miliard de franci, care capital fiind în mâna congregațiunilor religioase, periclitază existența statului. N'au lipsit nici de aceia, cari să-l combată, arătând în locul prim, că sumele enorme, pe cari le afirmă guvernul, de fapt nu există. Pentru că guvernul a considerat în suma acesta și bunurile acelor congregațiunii, cari sînt recunoscute de guvernul frances, pe cum și acele moși, pe cari congregațiunile le țin în arindă. Aceia-și deputați catolici, arătară în locul al doilea influența, ce Franța, prin mijlocirea congregațiunilor religioase a câștigat-o în orient; meritele,

ce congregațiunile și le-au câștigat pe terenul instrucțiunii și al umanitarismului în Franța, încheiându-și vorbirile lor cu demonstrarea nedreptății, ce se face catolicilor din republică, întru cât prin disolvarea congregațiunilor, ei sînt impede cați în exercitiul cultului și se vatemă concordatal, încheiat sərbătorește cu Scaunul apostolic.

Pe când guvernul frances în proiectul său despre congregațiunii, ni se presintă de o auctoritate, carea prin anumite legi voesc să asigure dreptul de întrunire și prin acesta însăși existența statului, pe atunci deputații socialisti spun mai clar, care este intențiunea proiectului des amintit. Ei au propus adecă, ca bunurile congregațiunilor să fie confiscate și adause la fondul sêracilor. Scurt și la înțeles: Nu se tracteză aievea despre dreptul de întrunire, ci sub fantoma acestuia, e vorba de a ajunge la avere, prin confiscarea averilor poșdate pe dreptul.

Revistă politică.

Austria. Alegerile de deputați pentru parlamentul imperial s'au terminat și încă confirmându-se părerea lătită mai nainte, că în Austria legislativa e incapace de lucru. Multe au fost partidele politice în Austria și până acum, dar numărul lor în parlamentul actual e esorbitant. Cu totul sînt preste 20 de partide politice. Întărite eșiră din alegeri clubul polon, poporal germân și cu deosebire clubul radical-germân. Români au 5 reprezentanți, cu 1 mai puțin ca în trecut.

Partidul radical, încurajat de învingerile raportate, acum își spune pe față planul. Ținta lor e să efeptuască o atare alianță între provinciile austriace și imperiul germân, în cât să fie asigurate

Chilia are aceeași podobă tristă ca și înaintea de acesta cu câteva săptămâni . . . Același e catafalcul, aceeași sînt păreții obduși în negru, aceleași sînt feșnicile, cari sînt aședate în jurul sicriului . . .

Numai mortul nu e același . . . atunci tată! — azi sora își dórme somnul de veci . . .

Ce frumósă ai fost scumpă sorioră și mórtă, în haina ta albă, cu cununa de mort pe cap, ca o mirésă . . . De tiněra te-ales de mirésă scumpa mea mórtea . . . !

Și când te-au închis pentru tot de una în sicriu, și te-au aședat în mormînt spre vecinica odihnă, alătura de tatăl nostru iubit, mama a amezit în brațele mele, de durere sdrobítă . . .

Ér din bubuitul bulgărilor, ce te acoperiaș pentru vecie, par-că ți-ași fi audít glasul dulce, și rugător:

„Grijesce de mama . . . de mama noastră scumpă.“

Dormi în pace sora dragă și fii liniștită . . . și dormi . . . și dormi!!

* * *

E ceasul despărțirii érași . . . Cea mai amară și mai durerosă despărțire ce-am avut-o în tótă viața mea . . .

Pe patul durerii zăcea acum mama și lângă patul ei nu priveghia nime . . . afară de mine . . .

Dór de-asupra patului de nu planaș sufletele tatii și-a surorii, ca doi îngeri sfinți de pază . . .

Sêrmana și dulcea mea mamă, cât de istovită ești sub povóra loviturilor ce le-ai îndurat . . .

Cât de veștedă e fața ta și părul ți-e albit ca néua, ér ochii tîi frumoși acum se string în plânsul tîu vecinic . . .

Nu plânge mamă . . .

Dómne, cum să te mângăi, când nu mă pot mângăia eă . . . ?!

— Să plec mamă dragă?! — o întreb într'un târziu.

— Plécă — îmi răspunde blând și începe să plângă.

— Nu, nu pot pleca . . . și mă arunc în grumazii ei, și plângem împreună, și lacrimile noastre se amestecă . . .

— De ce plângi? — mă mustră ea blând — așa a fost să fie . . . Tu trebuie să pleci, datorința te chiamă . . .

— Și tu cum vei rămâne singură mamă scumpă?! —

— Mă va griji Dumnezeu și pe mine — mi-a răspuns blând — pleacă . . .

* * *

Și am plecat . . .

Caii buestrii, trufași aleargă ducend repede sania mică pe luciul drum acoperit de néua . . .

Ventul rece își arde fața . . . fiori reci îmi trec prin întreg trupul, și mă învăliu mai bine în blânilor caldi . . .

Trecem pe lângă cimitir . . . vęd mormîntul tatii și a soriorii acoperite de zăpadă.

Îmi întorc capul în altă parte, și-mi închid ochii să nu le vęd . . .

Atunci mi-se arată înaintea ochilor sufletești mama, cum zăce bolnavă în așternut și plânge . . . și nime nu-l lângă patul ei, nime nu-l să o mângăie . . . nimenia nimenia . . .

Ochii mi-se umplu de lacrimi și încep să plâng cu hohot . . .

Surugiul se uită cu milă la mine . . .

Înțelege și el că „mormintele“ mi-au stors lacrimi în ochi, isbesce cu biciul în cai, ca să ieșim o dată din hotarul satului, din aceste locuri pline de amintiri dure-rose pentru sufletul meu.

Caii pornesc în gónă nebună și sania alunecă cu înțela fulgerului pe luciul drumului . . .

Lacrimile îmi tremură și îmi înghiață pe pleópe . . .

Eă mă duc mamă dragă . . . ér tu rămâi singură . . . singură cu Dumnezeu.

Blăș, Ianuar 1901.

Emil Sabo.

pentru tot de a una interesele germanismului. Pe scurt, Schönerer și partida sa, ar dori unirea lor cu Germania. Ei vor combate ori ce guvern, care s'ar împotrivi acestui plan. Își vor apăra mai de parte națiunea de ori ce influință streină, prin urmare ruperea de Roma încă formeză un scop al lor.

Ministrul president Kōrbēr, voinde să cerce pulsul, a conferit cu capiș partidelor, dar fără rezultat. Căci, pe cum se spune, chiar și mesagiul de tron se va abține de la amănunte, rămânând numai în lineaminte generale. Legea despre regularea limbii nu se va mai aduce în parlamentul austriac.

Germania. În 17 și 18 l. c. s'au ținut în Berlin festivitățile jubulare, din incidentul aniversării a 200-a a regatului prusian. La serbările acestea luară parte și reprezentanții celor alalte curți europene. A fost o revistă peste armată, apoi câte o adresă a împăratului la armată și marină și în fine conferirea mai multor distincțiuni și înființarea unui ord nou de distincțiune: coróna prusiană. Amnestia, carea cu asemenea ocaziuni pe airia era în modă, aci n'a avut loc.

România. Ministrul president Carp, a fost zilele trecute la Berlin. Scopul visitei sale, se spune, a fost să-si cerceze rudeniile. Nu scim întru cât e adevărată spusă această. Faptul e, că a fost primit în audiență de împăratul Wilhelm și că ambasadorul nostru Szögény-Marich a dat o serată musicală în onórea lui. De la Berlin, în drumul cătră casă, s'a oprit la Viena, unde a fost în audiență la Maiestatea Sa, care l'a decorat cu marea cruce a ordinului leopoldin, ér Ministrul de esterne, contele Goluchowski a dat în onórea lui un prânz diplomatic, la care au fost invitați toți ministrii, generalii din garnisonă și funcționarii superiori.

Cu adevăratul scop al acestei visite se aduce conflictul româno-bulgar, făcându-se provocare la un articol apărut în o fôie semi oficiósă din Viena, în care se spune, că să vor lua cele mai aspre măsuri contra conspiratorilor bulgari, și că la Sofia cercurile datătore de ton is de acord, întru a da României completă satisfacție. De altcum se asigură, că în un cas de refus, Germania și Austria apróbă tóte măsurile, ce România le ar lua spre a-și primi cuvenita satisfacție.

Anglia. În Anglia, politicii nu se mai ocupă cu Africa. A zis, ce e drept, un ministru mai zilele trecute, că guvernul englez, tocmai așa e de puțin aplecat spre pace, ca și mai înainte. Dar asta pôte că a fost un resens, pentru răspunsul negativ ce l'a dat Krüger, la imbierea, păcii, ce s'a făcut din partea Canadezilor. Englezii se ocupă acum cu destinele țerii, carea a rămas fără conducător, murind regina Victoria în 22 l. c. la 7 ore sara.

Victoria, regina Marel Britanii și a Irlandei, împărătesa Indiilor, s'a născut în 24 Maiu 1819. după mórtea regelui Wilhelm IV. Princesa Victoria a urcat tronul Angliei în 28 Ianuar 1838 în etate de 19 ani. S'a măritat după prințul Adalbert de Saxa-Coburg.

Soțul l-a murit la 1861. după o căsătorie fórte fericită. A avut 9 copii, între cari amintim pe Victoria Adelaide, împărătesa Germaniei și mama actualului împărat german, și pe Adalbert Eduard care va urma pe tron în locul mamei sale.

Noul rege s'a născut în 9 Novembre 1841 va se zică e de 60 ani. S'a căsătorit în 10 Martie 1863 cu Alexandra fca regelui Cristian IX al Danemarcei. Are doi fil și trei fete.

Transvaal. Lucrurile în Africa sudică nu s'au schimbat, ori dacă s'a făcut ceva schimbare, aceea e în favorul Burilor, întru cât le-a succes a nimici o trupă de 600 englezi și a strica drumul de fer în mai multe locuri. Scopul Burilor de present e de a străpune éráși teatrul luptelor pe pământ strein, în Natal.

Și în țera Cap norocul e de tot favorabil Burilor. Armata lor, grație alipirii Africanderilor, cresce pe zi ce merge.

Correspondințe.

În fața primejdii.

Din Câmpie 16 Ian. n.

În desele mele conveniri cu preoții nostri, am audít și de data asta, că mai tot de una, aprópe vecinica întrebare: ce e cu congrua noastră. când s'a face óre?

Nu sînt chemat, să dau eú răspunsul la întrebările acestea. țin înse să-mi spun și părerea mea, la care țin eu atât mai mult, cu cât e sinceră și făcută pe basa esperințelor, ce mi le-am căștigat în ultimii ani.

Am observat, că în anii din urmă, când ajutorul regesc nu se mai împărția din partea Consistoriului, ci din a Ministrului, în purtarea unei părți însemnate a preoției noastre s'a făcut o schimbare spontană.

În vreme ce mai înainte, înțeleg mai ales pe preoții lipsiți, — se nisuia, să-și îndeplinescă fie care datorința sa, cât nu se pôte mai bine, ca ast fel să căștige bunăvoința superiorilor săi acum nu mai e vorbă de această.

Mai înainte preoții fiind zeloși în sfera lor de activitate, promovaú și interesele credincioșilor lor, fiind mereú între ei, și mereú povățuindu-i spre bine; el le era „părintele“ lor, și ca o familie bine alcătuită, unul fie care lucra pentru progresul celui alalt. Vorba preotului era ascultată și credincioșii se întrecea întru a face destul dorințelor sale.

Azi, situația e schimbată. Guvernul a ținut să o schimbe, spre a rupe strînsa legătură dintre preot și popor, a sparge solidaritatea, a ne desconcentra.

Și . . . cu durerea trébuie să spunem, că l-a și succes.

A lovit mai întâiu în școlă, ca mai puțin întărită și a umplut capul învățătorilor cu idei de o falsă independență și emancipare de sub superioritatea confesională.

Și l-a succes. Învățătorilor nostri, nu mai de directorul școlar să nu le vorbești. Îți rid în față. Pentru el totul e inspectorul, care îl ia cu vorbe bune și îi promite ajutoare cu sutele, din punga statului, — care e mare și plină.

Al doilea atac l'a îndreptat contra preoției. Atacul acesta nu l'a făcut de o dată, ci mai cu chibzuială. Preoția noastră în partea sa preponderantă, e conscie de poziția sa, are și cuvenita ambiție, și cunoște trecutul, cu rolul măreț ce l'a avut. A trebuit deci ca guvernul să cerce mai întâiu a-l înștrăina óre cum de superioritatea sa și după ce îi va succede a-l réci față de mai marii săi să-l scótă și din inima poporului.

A început cu împărțirea ajutorului regesc; l'a dat, cui a voit, fără de a ținea samă, de merite și nevrednicie, de cualificație ori prostie. Și din întâiele împărțiri ale ajutorului au ieșit ca mai favorisați preoții cei mai slabi cualificați și cu purtări mai puțin corespondătoare. Asta pentru ca să turbure masa preoției lipsite și vrednice. Și preoții s'au turburat. Cum inse banu îi ochiul dracului, și cum preoția de azi, fie că nici nu scie, dar nici nu pôte lupta contra feliuritelor lipse, a început a să deda cu idea, că în sfîrșit ajutorul de stat îl putea primi, chiar și din mâna guvernului. La prima privire, tot lucrul pare inofensiv. Privit mai de aprópe, tabloul se întunecă. Dacă mai înainte, primiau din ajutor, pe lângă cei lipsiți și cei cu purtări vrednice, cei ce lucraú cu spor în viaa Domnului, — azi îl primesc mai ales acela, cari plac altora, nu Consistorului și cari sînt străini de zelul pentru casa Domnului, cari nu grijesc turma, de dragul turmei, ci de dragul plății, ce o vor primi. Azi cei mai mulți din preoți, par a fi nu păstori, cât mai ales năimiți.

Azi, preoții o parte însemnată, nu mai au inima poporului, sînt străini de durerile lui și la rîndul lui poporul se înștrăinează și el de biserică. El nu mai găsește în persóna preotului său pe cel ce îi alină durerile și îl sfătuesce spre fapte bune, ci . . . . . adese pe un simplu funcționar, care muncesce pentru plată.

Și asta se întâmplă, când e vorba de 50. până la cel mult 100 fl. Dar când va fi vorba de adevărată congrua? Când preoții nostri vor lua din visteria statului cu sutele? Ce va fi atunci? Par că imi vine greú a mă și gândi.

Am cetit unde va, că poporul Bucovinei fuge de preoții săi, pentru că aceștia se ocupă mai mult cu „gheșefturi“, de cât cu lucrurile bisericei, l'a părăsit cu totul și nu-l mai pörtă grija. Urmarea e rutenisarea en masse a poporațiunii române.

Se ajungem și noi acele vremuri? Se fie congrua pentru preoția română, banul lui Iuda, pentru ca să-și părăsescă biserica și poporul?

Grijescă toți frații preoți, staú în fața unei primejdii fără sémán de grele, mântuirea nu mai de la sine pôte să vină și să-l ajute.

Spicuiră literare.

Călimdarul „Minervei“.

Și în anul acesta Călimdarul Minervei din București este o comoră de tablouri artistice și învătăuri prețioase. Și nu e un simplu Călimdar această carte. E un organ de propagandă în mâinile unui grup de bărbai tineri, talentați și conștienți de ce e bun și folositor neamului (Costă un leu, sau 1 coronă, și-l recomandăm.)

Reproducem din acest excelent Călimdar, c-va în chestiunea călimdarului:

„Orî ce Român cult trebuie să fie pentru această reformă (introducerea călimdarului nou, gregorian) care ne va apropia și mai mult de popoarele civilizate ale Occidentului Europei. Ca popor de viață latină, strîns legat cu lumea civilizată europeană de apus, nu putem admite să fim mult timp despărțiți de ea prin călimdarul moștenit de la neamurile Răsăritului, străine neamului nostru dacoroman.“

După cum s'a introdus alfabetul latin, sistemul metric francez, etc. trebuie să introducem în România cât de curînd și călimdarul lumii civilizate“.

„An nou fericit!“

Ca răscumperare a felicitărilor de anul nou, s'a primit pentru fondul de salarizare a preoților următoarele sume:

	transport	112 cor.
Arion M. Popa, Bucium-șesă	. . . . .	2 „
Petru Suci, Săbad	. . . . .	1 „
Ier. Crișan, Abafăia	. . . . .	2 „
Vas. Tătar, K.-Szt.-Iván	. . . . .	2 „
Ștef. Colcer, Dêmb.	. . . . .	2 „
Ajtai Géza, mare propr. Dêmb.	. . . . .	6 „
	suma	127 cor.

NOUTĂȚI.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Marinimosul credincios Ioan Zsurze, locuitor în Vezend, cottul Sătuar, carele până acum apröpe la 17000 fl. a dăruit spre zidirea și înfrumusețarea diferitelor biserici, mai de curînd de nou a dăruit Stei Bisericii de Istra 800 corone. Stei Bisericii de Sănmiclaș 800 corone, Stei Bisericii de Sărănad 400 corone. Părintele luminilor, spre a cărui mărire atîta a sacrificat sus numitul credincios, să-l țină la mulți ani fericit!, și să-l răsplătescă cu abundență jertfele aduse ne altarului lui Dumnezeu. Istra 18 Ian. 1901. *Valeriu Kiss* parochul Istraului. — Pentru repararea, și eventual, renovarea frumoșei biserici gr. cat. din Sebeșul-săsesc, au binevoit a contribui următorii marinimoși creștini: Ioan Dregan notar public 200 corone. Dr. I. Eleches 20 cor., Eugenia Paraschiv 20 cor., Leontina A. Roman 20 cor., Zinca Balomiri 10 cor., Aurel Barbu not. în Lancrem 20 cor., Aron Preșia 10 cor., Maria de Popp 6 cor., Elena Henteș 6 cor., Victor Săbăduș 4 cor., Ștefan Schenk 4 cor., Georgiu Ștefan 4 cor., Georgiu Boncutz 4 cor., Dr. P. Barbu 2 cor., Victor de Popp 2 cor., Ioan Paudria 2 cor., Rachila A. Popoviciu 2 cor., Iosif Onițiu 2 cor., Andrei Popa 2 cor., Ioan Bercean 1 cor., Simeon Popoviciu 1 cor. și Vasiliu Dura 1 cor. — Sfîntesce Dîmne pe aceia ce iubesc podoba casei Tale. Tu pe aceia-l preamăreșce cu Dumnezească puterea Ta! Fiind înse că sintem de parte de suma recerută la renovarea totală a sfîntei noastre biserici, apelăm la concursul darnicilor creștini de apröpe și din depărtare, cari încă ar binevoii să ne ste în ajutoriu; ofertele marinimose se vor publica. — Bani sînt a se adresa la:

Alesandru Dobrescu protopop gr. cat. în Sebeșul-săsesc. (Szász-Sebes). Sebeș 23 Ianuariu 1901. *A. Dobrescu* protopop gr. cat. — Curatorul bisericii gr. cat. din Vistea inferioară, Domnul *Iosif Neagoe*, ca semn de iubire față de biserica noastră, a donat cu ocaziunea serbării Nasterii Măntuitorului nostru un frumos candelabru în preț de 32 corone. Pentru această faptă creștinească se aduce donatoriului în numele poporenilor sincere mulțămiri. *I. Stanciu* teolog absolut.

Prințul Carol către Urechia. „Apr. Naț.“ din București, publică în nr. 1 din 6 crt. facsimilul unei carti postale, adresate de micul principe bătrînnului profesor. Dl Urechia e foarte voios de primirea acestei cărți postale „Am primit la sufletul meu o rază luminosă și caldă de la acel viitor, până la hotarele căruia eu nu voi străbate!...“ a exclamat bătrînnul cu inima caldă și tinără. Carta postală e o ilustrată cu chipul Prințului. Pe locul alb sînt scrise aceste cuvinte: „Joi 28/XII 1900. Mulțumesc pentru cartea, ce mi-ai dat. O voi citi cu plăcere. Carol.“

Distincțiune. Dl *Aurel Diaconovici*, un fiu al Bănatului Timișan, de presinte șef al serviciului tehnic din județul. Jiul-de-sus, din România, cu domiciliul în Tîrgu-Jiului, pentru meritele sale extraordinare, dovedite pe terenul tehnic, a fost de nou distins. A nume Maestatea Sa Regele Carol al României a denumit pe Dl Aurel Diaconovici *Cavaler al Coronei României* predându-i ordul respectiv. Ne bucurăm și noi de succesele fraților nostri în România și felicităm pe Dl Diaconovici.

Redacțional. „Biserica și Școala“, organul oficial al dieceșei Aradului de la 1 Ian. a trecut sub redacția dlui prof. *Romul Ciorgariu*.

Serată literară-musicală. Societatea de lectură „Inocențiu-Micu-Clain“ a teologilor din Blaș va aranja Duminecă în 27 Ianuariu st. n. c. o serată literară-musicală în sala de gimnastică. Începutul precis la 5 ore sêra. Program: 1. Cuvînt de deschidere. *P. Sântoma*, preș. soc.; 2. *C. Porumbescu*: „Marșul cântăreților“, chor bărb. 3. *Iulian Aldica*: „Teoriile despre originea balcanică a Românilor și falsitatea acestor teorii“. Disertație. 4. *A. Popovici*: „Mazurcă“. Duet cu acompaniament de pian. 5. *G. Cosbuc*: „Ghiaura“. Declamare. 6. *A. Popovici*: „Sânt. sânt...“ Quartet. 7. *Oct. Popa*: „Miserii din trecut“. Schită. 8. *Bönicke*: „Corona cufundată“ chor bărb. 9. *V. Alessandri*: „Ovidiu“ fragment: Întîlnirea lui Ovidiu cu Ibis în Tomis. Dialog. 10. *C. Porumbescu*: „Cisla“ chor bărb. 11. *V. Alessandri*: „Șarugiul“. Monolog. 12. *Flotoș*: „Martha“. Solo de violină acompaniament de pian. 13. *P. Sântoma*: Cuvînt de închidere.

Pentru fondul de salarizare. În loc de cunună pe mormîntul regretatului Ștefan Milea, not. pensionat în Tilișca, *Paul Popescu* preot gr. cat. în Bôrta și soția sa năse. *Sofia Domșa* a depus la fondul de salarizare a preoților 10 corone.

Învitare. Subscriși ne luăm voie a Vê invita pe Duminecă în 3 Februarie n. 1901 la sortirea de obiecte a tombolei aranjate de „Reuniunea femeilor rom. gr. cat. din parochia Săncelului pentru decorarea bisericii“. ce se va începe sêra la 6 ore, după care va urma petrecere cu joc în edificiul școlii din Săncel. Atât la sortire, cât și la petrecere are intrare liberă fie care, ce pöte dovedi, că a cumpărat losuri, ér pentru cei cari n'au cumpărat losuri, e statorită ca taxă de intrare 1 (o) coronă de persoană. Învitări speciale nu se fac. Aceia, cari au primit losuri și n'au răspuns, se grăbescă a trimite sau prețul losurilor, sau losurile. Săncel la 23 Ianuariu n. 1901. *Maria Vlassa* presidentă. *Vasilie Smigelschi* secretarul reuniunii.

Colecta cruceiului. Ca în toți anii și de data asta, parochia Bucium-șesă a trimis

cuvenita sumă de 7 fl. cu care s'a angajat fericitul Iosif Ciura, că o colectează pentru fondul acestă. Când ne aducem aminte, cu ce entusiasm se inscriau preoții nostri, că vor conlucra la augmentarea fondului acestuia, și cum primul an a adus peste 2000 fl. și apoi îl comparăm cu prezentul, când, din mulțimea această o singură parochie a rămas constantă, fără voe cădem în brațele pesimismului și ne perdem ilusia pentru ori ce felii de fapte, pentru ori ce lucrări, cari cer o mai lungă trăinicie. Din suma adunată la Colecta cruceiului în un au, se subvenționează deja o școlă cu 100 fl. Ce nu s'ar fi putut face, dacă colecta s'ar fi continuat! dacă entuziasmul și zelul ar fi împodobit și mai de parte preoțimea noastră? Din tot trecutul de înălțare n'a rămas nimic. Așa sintem de alt cum noi.

Un glonț de revolver. Ministrul de justiție al Italiei a primit de la procuratura supremă din Milan glonțul de revolver seos din inima regelui Umberto, care a figurat ca corpus delicti. Afînd de această, regina Margareta imediat l-a avisat pe ministru, că ea dorește a păstra glonțul. Ministrul înse, din considerare că așa ceva ar lega neconținut gîndul reginei de tristul sfîrșit al soțului ei, a hesitat a-i împlini dorința. Dar regina, insistînd, l-a trimis ministrului Giantureo următoarea scrisöre: „Dle ministru! Înțeleg hesitarea dtale, care este întemeiată în considerarea ce o ai față de mine, dar eu cu ori ce preț vreau să am glonțul care a zdrobit inima acelui binecuvîntat rege a soțului meu, Margareta“. Ministrul n'a avut în cătrău, prezentîndu-se în audiență l-a predat glonțul.

Noul tarif de persoane al căilor ferate ung. de stat. La 1 Ian. a. c. a intrat în vîgore pe liniile căilor ferate ungare un nou tarif de persoane, care afară de condițiile pentru transportul bagajului, în general este de alt cum tot cel vechiu. Mai de interes sînt următoarele schimbări: Combinarea de bilete de călătorie pentru trenuri accelerate și de persoane s'a resirins într'alăta, în cât ast fel de combinări, cu excepția comunicației vicinale, sînt permise numai în comunicațiunea la îndepărtări. — Pentru cazul când un voiajor trebuie să se o-rască în o stațiune de legătură din cauza, că trenul care plecă mai departe nu se opreșce în stațiunea ce voiesce a o ajunge, s'a fixat, că călătorul pöte pleca mai departe și a dóna zi, înse numai în decursul alor 24 de ore alt cum biletul nu mai este valabil. — Până aci, când se lua bilete într'o stațiune, în cupeu, pentru continuarea călătoriei, depindea de conducător să aprețeze dacă mai are timp sau nu, pentru luarea biletului la ghișeu, și conform rezultatului se încasa taxa supletorie de 1 coronă. Acum s'a stabilit, că această taxă nu se va încasa, dacă oprirea trenului în Budapesta nu trece peste 30 minute, ér în alte stațiuni peste 15 minute. — Taxa pentru bagaj până la 50 kgr. rămâne neschimbată; o reducere se va face numai la obiecte grele și la predarea de mai multe colete de bagaj. Pentru voiajor tariful nou va avé acel avantaj, că pe viitor compartimentele nu vor mai fi încărcate cu geamantane mari și grele, și organele de stațiune sînt avise a îngriji ca această calamitate pentru public să dispară.

Taxă de cinci pițule pentru magiarisarea numelor s'a șters. Dl ministru de interne avisază pe toți cei ce vreau să-și schimbe numele în unguresce, că s'a șters obligatul timbru de cinci pițule și ast fel totul se face acum mai ușor și mai ieftin.

Neorolog. † *Vasilie Dumbrava* învățător la institutul corector din Gherla, după un morb greu, provădat cu S. Sacramente ale moribunților, a repausat în 16 l.-c. în al 68-lea an al vieții și 31-lea al fericitei sale căsătorii.

În vecl amintirea lui!

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XII.

(Continuare.)

Victorin s'a făcut renumit chiar pe acesta carieră, pe care era și Augustin. Ca profesor de retorică, el vedea în jurul catedrei sale nu numai înțelegătoria tinerimea romană, dar și cea mai mare parte dintre senatori.

A fost tradus cele mai frumoase opere ale filosofiei celei vechi, le-a explicat și învâțat cu comentare luminate și prin capacitatea sa oratorică și-a eluat o specială și tot de una rară distincție: o *statuă în for*. După ce studiă toate operele clasice ale geniului omenesc, îi veni ideea să deschidă și Sfânta Scriptură: o ceti cu atenție, apoi în secret și cu încredere amicală ast fel agrăi pe *Simplician*: „Scii tu, că sînt creștin?” — „Nu te cred — îi replică acesta, până ce nu te voi vedea în biserică lui Christos.” — „Ce? Dără păreții bisericii fac pe creștin?” — adange Victorin zimbînd cu ironie. Întru adevăr înse el se temea, după cum zice Augustin, să nu-și vatem prietini și săi păgâni și mândri, ca nu cumva acești cedri ai Libanului pe cari încă nu i-a doborât Dumnezeu, mai târziu să se întorcă asupra lui cu ură și dispreț. Dar continua cu cetirea, se ruga mult și pîntrundînd tot mai mult Sfânta Scriptură, simți curaj și putere în sine. Veni în urmă o zi, când mai tare se temea să nu-l eschidă pe el Isus Christos, de cât că dără să nu-l batjocorească și desprețuască prietini și tremurînd de trădarea adevărului veni la *Simplician* și-i zise: „Să mergem la biserică, voiesc să fiu creștin.” Roma se umplu de admirație, și Biserica salta de bucurie.

Când sosi timpul mărturisirei credinței, ce după datină se făcea înaintea poporului credincios, i-s'a recomandat lui Victorin, că el să o facă în secret, pe cum făceau unii, ce se feriă de ceremoniile publice.

El înse refușă acesta cu toate energia și se sui curajos pe amvon. Un murmur viu de bucurie se porni între popor, în dată ce îl vădură pe amvon. Numele lui sbura din gură în gură și toți cunoscuții își șoptiau cu bucurie: „Victorin, Victorin!” Dorul înse de a-l auzi la moment făcu liniște și el zise „*Grădeu!*” cu o admirabilă credință. Toți credincioșii, căți erau de față mângăiați de atâta curaj, par'că par fi băgat în sîn. *Bucuria* și cu *iubirea* lor erau cele două mâni, cu care de fapt și l'au băgat în inimă.¹⁾

„După aceea,” continuă *Simplician* apăsînd și mai mult aceste cuvinte pîntrundătoare. — „după aceea, își finu de glorie că pôte fi prunc în șola lui Christos. Cu umilnță se lăsa să fie lăptat cu laptele sfintei Biserici, cu bucurie își pleca sub jugul rușinos al crucei capul său înununat de atâtea ori cu corone de laur. Nu mult după aceea Împăratul Iulian apostatul alungă pe creștini de pe catedrele profesionale, de aceea Victorin își închise buzele frumos cuvîntătoare și ast fel își înunună viața cu cel mai frumos, dar și cel mai dureros sacrificiu.²⁾

Acest exemplu așa de bine ales și așa de potrivit lui Augustin îl și străbătu până în suflet. Înșufletit, dar necăjit pentru slăbiciunea și lășitatea sa se întorse a casă, unde mamă-sa îl aștepta rugându-se și se determina să pună capăt clătînării sale și să urmeze exemplul lui Victorin.

„O Dumnezeu! mă alergă-mi întru ajutorii!” esclamă Augustin răpit. „Lucră și fă Dómne.” „Deșeptă-mă și rechiamă-mă! aprinde-mă și mă răpesc. Infiacără-mă și mă îndulcesc ca pe Tine să te iubesc și să grăbesc la Tine.”³⁾

Durere! Inse lanțurile purtate în decurs de atâția ani, au fost cu mult mai grele, de cum cugeta el la început. Și fiind că le purta pe mâni, n'a fost în stare a le frânge. Nu era în stare să rostescă un „ba”, dar n'avea nici curajul de a zice un „da”.

„Inimicul îmi ținea legată voința, din care și-a fost făcut lanțuri și m'a legat cu ele. Pentru că din voința cea rea s'a născut pofta. Din împlinirea poftei s'a născut datina, din datina neînfrînata a isvorit sila. Cu acestea ca și cu nisce inele încopiate una de alta. (de aceea le-am și numit lanț) — m'a fost legat sclăvia amară. Voința mea cea nouă, ce a fost început a se trezi și cu care voiam să te onorez și să te doresc pe Tine, o Dumnezeu, unica mea plăcere sigură, nu era destul de tare ca să învingă voința cea veche și înrădăcinată. Ast fel două voințe ale mele, una veche, alta nouă, ceea trupescă, aceasta sufletescă, se luptau între sine și luptându-se îmi sfășiau sufletul.”⁴⁾

Așteptînd ast fel, el se silia a-și liniști conștiința și când ea îl îndemna să se decidă odată nu scia ce să răspundă de cât cuvintele unui om somnuros și leneș. „Acuși, acuși; mai lasă-mă numai o țîră!” Inse acest „acuși, acuși” nu mai sosia, era acea „o țîră” era tare mult.⁵⁾

Ușor ne putem închipui ce speranțe l-a adus Monicei acesta vizită a lui Augustin la preotul *Simplician*. Acest paș între atari împrejurări ei i-se părea ca și o întorcere deplină. Pentru că nu se mai îndoia, că sfântul bătrîn nu va fi îndemnat pe fiul ei și la acesta ultimă faptă, care îndeplinită o dată și lui l-ar fi adus onoare și bucurie. Ast fel o nouă intristare cuprinse inima Monicei vădînd, că Augustin și după această vizită mai stă la îndoielă și nu se decide. Unica mângăiere îi era, că îl vedea că-i tot mai neliniștit, că cerceta biserica mai zelos ca ori când și tot timpul liber, ce-l mai rămănea după pregătirea pentru prelegerile din oratorie, îl petrecea numai cu cetirea și studiarea epistolelor sfântului Pavel.⁶⁾

Într'acestea un amic vechiu a lui Augustin, cu numele *Potițian*, îi face vizita. Amîndoi erau din Africa și acolo s'au cunoscut de mult. Numai atîta era deosebirea între ei, că pe când Augustin picat în eror și abătut de la Dumnezeu, își urma calea cea lungă și tristă, ce am descris-o până aci, pe atunci *Potițian* a rămas creștin bun, zelos. El încă locuia în Milan în curtea împărătescă, unde avea o funcție militară, înaltă. Sfânta Monica se simțea foarte fericită, că îl pôte revedea în Italia și că în societatea acestor junii clătînători în credință, ca Augustin, Alimpiu și Nebridii, pôte introduce

un suflet așa de bine întărit, pe care nici resbelele, nici curtea împărătescă nu l'au putut clătina în credință, nici macar pe un moment.

Cu ocaziunea acestei vizite povestind *Potițian* cu Augustin și cu Alimpiu, observă o carte pe mäsă. Vorbind așa, una și alta, el deschide cartea, eă așa cum se întimplă de multe ori în decursul conversării. Cugeta, că e vre-o carte de a lui Cicero ori *Quintilian*, când ce să veđi? — erau epistolele sfântului Pavel. Suprins puțin se ultă la Augustin suridînd. Augustin îi spuse, că de un timp în cöce se ocupă foarte mult cu Sfînta Scriptură și o cetesce cu multă plăcere. De aci de sine se înțelege conversația s'a schimbat diut'odată în spirit creștinesc.

Potițian călătorise foarte mult. Cunoscea Galia, Spania, Italia, Africa, Egiptul, și le cunoscea ca creștin: adevă în tot locul studia cu deamăruntul minunile, ce le făcea credința cea adevărată în Biserica catolică.

Dintre toate aceste minuni nimic nu se desvolta în mod așa de ulmătoriu, ca *verguria*, *caritatea creștină* și *viața monachală*. Deșerturile Egiptului și ale Tebei erau pline de miresme plăcute. Pe malurile Nilului și în centrul Egiptului, unde odinioară nu puteai vedea de cât lucruri înfiorătoare, apărură cete de verguri, cari trăiau ca ângerii în trupuri muritoare și cari sub acest ceriu de foc, în această climă ucidătoare, desvoltau cea mai supranaturală energiă în serviciul celei mai curate iubiri alui Dumnezeu.

Aci se adunau toți aceia, ce au părăsit lumea, pentru că desprețuiau deșertăciunea ei, uriau corupțiunea, se înfiorau de lasitățile și dejosirile ei, toți cei ce doriau a-și sacrifica viața unui scop măreț: verguri nepătate, mame nemângăiate de mörtea copiilor lor, învățați și filosofi nutriți cu științele cele vechi ale școlilor din Alexandria și sătoși după liniște și devoțiune. Ostași, cari au străbătut lumea totă și n'au aflat pe Dumnezeu, martiri ai adevărului, și confesori ai credinței, cari stropiți de sânge și sângerăți au scăpat aci de pe locurile de perzare ca să-și întărescă curajul în apele recortore ale rugăciunii și pocăinții. Numărul lor era de minune de mare. Numai pe muntele *Nitria* erau la *cinci mii*; cale de o jumătate de zi mai de parte în lăuntrul deșertului într'un loc numit *Cella* încă două mii. În apropierea acestora sub conducerea Sfîntului *Serapion* erau mai zece mii și tot atâția sub conducerea Sfîntului *Macarie*. Pe sfîntul *Pachomie*, care tocmai atunci murise, îl deplăngeau vre-o șapte mii în deșerturile *Tabeni*, și la adunarea generală mănăstirile ce urmau regula lui, trimiteau în fie care an câte *cinci zeci de mii* de reprezentanți. Chiar și orașele erau pline. În *Ancira* trăiau zece mii de verguri, și la anul 356 un călător numai în orașul *Oxiringa* află două zeci de mii de verguri consacrate lui Dumnezeu.

Aceste minuni, timp îndelungat necunoscute, pe încetul începură a pune lumea în tîmire și a însufleți inimile creștine. Sfîntul *Atanasie* descrie viața minunată a celui mai mare eremit, a sfîntului *Antoniu*. Cîrînd după aceea totă lumea cetia biografiile celor mai glorioși patriarhi din Teba, adevă a sfîntului Paul, Ilariu, *Pachomie* și *Macarie*, scrise tot de bărbați, cari însi-și erau minuni, bărbați ca S. Ieronim, S. Epifaniu și S. Efrem.

¹⁾ Tot acolo c. 4.

²⁾ Ibidem. c. 5.

³⁾ Ibidem.

⁴⁾ Confess. c. VIII. c. 6.

¹⁾ Confess. c. VIII. c. 2.

²⁾ Tot acolo c. 5.

(Va urma.)

Documente.

Comunicate din arhiva episcopiei greco-catolice din Oradea-mare de Dr. Ioan Ardelean, profesor emerit.

V.

Capitulul gr. cat. din Oradea-mare cu dno 30 Septembrie 1806 către consiliul regesc: Capitalul candidă pentru postul de censor și corector al cărților românești la Tipografia universității din Buda pe Ioan Corneli, Petru Major și George Sinkai. În propunerea tabelară se află date interesante despre acești trei bărbați. Din ea vedem, că Sinkai tipărise: Grammatica Daco-Romană, disertațiunea despre folosirea literilor latine în scrierea limbii române și o carte despre economia câmpului, toate în limba latină. Textul original al acestor documente este acesta:

Excelso Consilio Regio.

30 Septembris 1806.

Siquidem per mortem Patris Samuelis Klein penes Typographiam Regiae Scientiarum Universitatis Pestiensis Censoris et Correctoris Valachici munus vacaret et virtute Benigno Gratosi—Intimati sub 2-da Julii a. c. et Nro. 13,886-to editi, Capitulo huic Benigno—Gratiosae demandare dignetur, ut pro supplendo vacante hoc munere, Individua requisitis dotibus et scientiis instructa Regiae Celsitudini Vrae proponamus, non moramur Benigno—Gratioso huic mandato, praesentibus humillimum gerere morem.

In ejus proinde obsequium humillime exhibemus propositionem Individuorum, partim eorum, qui penes transmissam Instantiam ad Regiam Celsitudinem Vram et Excelsum Consilium Regium, partim qui ad Capitulum isthoc recurrerunt Tabellariter efformatam.

Ex hac uniuscuiusque status Ecclesiasticus nempe aut saecularis, dein character, ac denique merita eorum cum adiectis reflexionibus palam elucescunt.

1. Jam quod ad Individua maternae dioecesis adinet praeferentiam mereri primo loco positum Dnum Joannem Kornéli, nullus nostrum in dubium revocat.

Praeter merita enim in Tabella exposita non exiguum addere videtur momentum et illud, quod Praefectoratus officium Scholarum Nationalium Valachicarum Dioecesis hujus, etsi 14 annorum spatio laudabiter cum plena Eppi sui et Directionis satisfactione, insigni porro, ut ex effectu referimus, cum Juventutis emolumento tam relate ad profectum in Litteris, quam et ipsam moralitatem gesserit, propriis nihil parcendo sumptibus, quos supra 600 f. expendit, quin extraordinario in educationem Juventutis abreptus zelo, ullam unquam etsi jure poterat, petierit bonificationem, per novissimum tamen benigno Gratiosum Intimatum sub 8-a Aprilis a. c. et Nro. 5524-to emanatum de benigna voluntate Regia ex rationibus, quas nobis scrutari non licet, ab hoc officio relevatus sit: qua de causa eum ad consequendum Censoratus isthoc officium Regiae Celsitudini Vestrae etc humillime peculiariter commendamus.

2. Dnum Petrum Major, quin eum commendare oporteat, propria ejus tam Capitulo huic in quantum illa innotescere poterant, quam et toti suae Dioecesi cognita merita, dignum omnino pro hoc officio prout virum solidae omnino eruditionis probant.

3. De Georgio Sinkai non aliud addendum habemus, atque quod in Tabellari reflexione nostra humillime retulimus:

Quae omnia, dnm Regiae Celsitudini Vestrae Altissimae humillime substernimus judicio et electioni penes remissionem Instantiarum per Regiam Celsitudinem Vram Capitulo huic submissarum, quam et earum, quas Recurrentes Capitulo huic exhibuerunt, Litteris A. B. C. D. E et F. insignitarum plena nostri cum subjectione emorimur.

(Va urma.)

Bibliografie.

Chestia autonomiei

— recenziune. —

Am primit în zilele acestea o broșură intitulată: „Chestia autonomiei bisericii române unite în șirul luptelor noastre pentru existența națională, de Lucian Bolcaș, Bucuresci, institut de arte grafice și editură „Minerva“, 1900.“

Broșura acésta abia are 58 pagine, tipărite foarte frumos pe hârtie foarte bună.

Dar pe cât îl este esteriorul de frumos, pe atât îl este cuprinsul de săracăcios și fără de preț.

O parte însemnată din cârticica dlui Bolcaș se razimă pe broșura dlui Nicolaș Densușan despre „Independența bisericească“ și pe o scriere fără nici o valoare literară și științifică a lui Nicolaș Măneguț despre „Reunirea Românilor.“

Este dureros, că dl Lucian Bolcaș nu știe că toate aberațiunile lui Densușan și Măneguț au fost desvélite și spulberate prin două volume apologetice apărute în Blaș la 1893 sub titlu de „Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite.“ De aceea el reeditază aceleași neadevăruri, spunându-ne, că textul latin al manifestului Unirii din 1698 este un „fals“, că Conciliul provincial al bisericii românești unite din 1872 a fost o adunare de „conspiratori“ și așa mai de parte, ponegrind și înaintea Românilor din Bucuresci o biserică, care mai mult de cât ori care altă instituțiune românească și-a câștigat merite neperitite pentru formarea conștiinței latinității în sinul poporului român și pentru desvoltarea noastră națională și culturală.

Nu găsim în broșura dlui Bolcaș nici istoricul cestiunei, de care se ocupă d-sa, nici cele mai importante documente, pe baza cărora cetitorul însuși să-și potă depăna firul istoric.

Așa d. e. el vorbește numai despre statutul organic al autonomiei catolice făcut la 1871, și pe baza acestuia voesce să arete, în ce primejdie mare se află biserică română unită, deși acel statut n'a fost aprobat de Maestatea Sa, ci din contră respins. Dar de altă parte nu amintesc nici cu un cuvânt de statutul autonomic, pregătit și votat de congresul catolicilor în anul 1897—1899 deși de present în acest statut se află cea mai mare primejdie pentru biserică unită, de cumva va fi aprobat de factorii competenți.

Fiind că memoriul publicat înainte de conferența română ținută în Cluș, este unicul isvor, de care s'a servit dl Bolcaș în espunerea faselor, prin care a trecut în timpul din urmă cestiunea autonomiei, d-sa nu are cunoștință de importantul manifest publicat de acésta conferință, nici de conlusul admirabil al Sinodului arhidiececesan din Blaș ținut în anul 1899, deși aceste acte sînt cele mai corecte în doctrină și atitudine, și marchază totă direcțiunea, ce trebuie să o urmăm în acésta cestiune gravă.

În loc de a lămuri poziția de drept public a bisericii românești unite, dl Bolcaș se încercă, deși fără succes, a sgudui toate temeliile istorice și juridice, cari au format până acum țaria acestei bisericii în contra uneltirilor celor ce voiaș și voesce a o contopi în biserică unгурescă de rit latin. Așa d. e. vorbind dl Bolcaș despre articolul de lege XXXIX, din 1868, prin care s'a înarticolat în legile țării Mitropolia română gr.-catolică, zice: „Și dacă vine vorba despre legile statului ungar, dora nu va trebui să mai spun, că nu să mai simțesc nici o nevoie, ca acelea să fie schimbate și înlocuite cu altele, pentru că acei chiar, cari le-au făcut să potă trece cu o veselă ușurătate preste ele.“

Ce voesce dl Bolcaș cu acésta procedură potrivită numai pentru un dușman al neamului românesc? — Nu scim! Un pasagiū, pe care dl Bolcaș ni-l citează ca motto la pag. 60, din un articolziaristic al d.-lui Alesandru Vajda, ne îndreptătesce totuși a presupune, că d-sa atacând poziția de drept public a bisericii românești unite, voesce să convingă și pe Românil uniți, că biserică lor este perdută și că nu le mai rămâne alta de făcut, de cât ca să trecă și ei în sinul bisericii neunite.

Dar atunci cum rămânem cu autonomia bisericii neunite, în care dl Bolcaș cu o „veselă ușurătate“ voesce să infunde și pe uniți, pentru a le asigura existența națională?

Totă lumea știe, că autonomia neuniților nu are altă basă, de cât o lege a statului ungar și anume articolul de lege IX, din 1868.

Acum dacă acei, cari au făcut legile statului ungar pot trece cu o „veselă ușurătate“ peste articolul 39, din 1868, care garantază autonomia uniților, pentru ce nu ar putea ei trece și peste articolul de lege 9, din 1868, care garantază autonomia neuniților, și peste care guvernul ungar a trecut de mult în ceea ce priveșce pe Sêrbi? În cazul acesta, ce garanță ne-ar oferi pentru naționalitatea română o biserică neunită, care fără de autonomie și fără de influința spiritului dător de viață, ce-l primesc și astăzi de la biserică unită, ar ajunge la starea ticăloasă, în care fusese înainte de unire, când era să-și pèrdă și credința și ritul și caracterul românesc, dacă nu ne-ar fi chemat providența dumnezească la unire?

Caute dl Bolcaș la scutul, ce-l ofere naționalității române biserica neunită din Bucovina, Basarabia, Macedonia și Sêrbia, și la impotența și de multe ori înclinațiunea spre rusism a bisericii neunite din România, și atunci se vină și să ne recomânde și noué uniților a ne căuta salvarea existenței naționale în sinul bisericii neunite, care prin un „fatal destin“ a împedecat poporul român încă în evul mediū a forma un stat puternic în văile Carpaților și în șesurile Dunării și Tisei.

Dacă am voi să reflectăm la toate greșelile, în cari a cădut dl Bolcaș, ar trebui să scriem un volum, și nu o scurtă recenziune. Dar credem, că și cele indigitate până acum ne îndreptătesc a zice: pagubă de hârtia și tiparului „Minervei“ cu o broșură, care nu luminează, nu instruează, ci numai potă zăpăci pe cei ce nu cunosc lucrul.

A apărut:

„Convorbiri literare“, Nr. 1., anul 35/1901:

G. Murnu. Homer: Iliada, Cântul III. — Dr. V. Babeș. Regenerarea poporului român. — S. Mehedinti, Obiectul și definițiunea geografiei. — Pompiliū Eliade, Filozofia lui la Fontaine. — N. Iorga, O contribuție la istoria lui Mihaiū Viteazul. — G. Bogdan-Duică, Ioan Rațiū. Viața și operile lui Andreiū Murășan, Blaș, 1900.

Posta „Unirii“.

Dlui C. C. in S. Am primit cele trimise, ziua jubileului va fi in 2 Faur n. Si până atunci primesc sincerile noastre mulțumiri. Vivant sequentes!

On. I. M. in S. A sosit prea târziu. Gândesc, că să nu mai revenim. De alt cum vom vedea. Salutări frățești!

On. V. C. in S. Merți. Vor prinde foarte bine pe serbările jubilar, ce le vom ține la 2 faur, n. Salutări!

Ormenișul de Câmpia. Am primit și achităm anul 1900.

Sz.-Lőrincz. Am primit și achităm anul 1899.

Lunca-Cernei. Am primit și achităm an. 1900.

Bobota. Achităm an. 1900 semestrul 2-lea.

Băgău. Primit și achităm anii 1898, 1899 și 1900.

Săcuia. Achităm an. 1899.

Gădlin. Achităm an. 1898.

Ighia. Achităm an. 1899 semestrul 2-lea.

Rădăcel. Achităm an. 1899 semestrul 2-lea.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Cea mai bună și mai acomodată foie beletristică pentru stimabilele doamne preotese și învățătoare. pe cum și pentru gentilele domnișoare de la sate și tot omul sciutor de carte este:

„REVISTA ILUSTRATĂ“,

foie enciclopedică-literară

ce apare

de 2-ori pe lună în Șoimuș, cu numeroase ilustrații executate cele mai multe de cineograful curții imperiale din Viena și costă pe o jumătate de an numai două corone.

Este în interesul tuturor abonenților de a face propagandă pentru răspândirea „Revistei Ilustrate“. Cu cât numărul abonenților va fi mai mare, cu atât va apărea Revista mai bogat ilustrată și mai elegantă.

Abonamentul costă numai 2 corone pe o jumătate de an.

Abonamentele se fac de-a dreptul prin mandat postal.

Manuscrisurile și banii de prenumerație sînt de a se trimite la administrațiunea „Revistei Ilustrate“ în Șoimuș (Sajó-Solyos), posta ultimă Nagy-Sajó.

(3) 1—3

Veritabilul sirup zagorian pentru piept,

il folosesc atât bărbații cât și copiii, ca pe un remediu plăcut contra tuturor bolilor de piept, contra tusei convulsive, contra înădușelei, a gâfăirei (răsufare grea), a catarrhului de piept și a flegmei. O sticlă, anticipând prețul costă 3 corone 30 fileri. A se adresa la:

Apotheker

A. Thierry's Balsam-Fabrik
in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Grijiti la capsula de metal și firma tipărită pe dop: A. Thierry's Schutzengel-Apotheke.

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui
Antoniou Novotny

(34) 10 - 52

în Timișoara-Fabrie

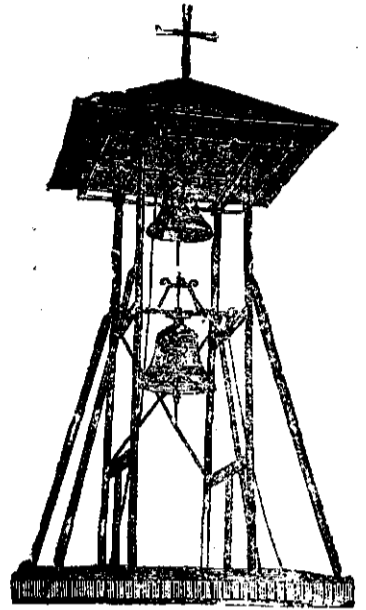

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o

lature prin ceea ce sînt mănuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg, făcut după sistemul vechiu. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de țoțe de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-ouranturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

Indispensabil și neintrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în toate țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și până acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Cantat în totă lumea pentru efectul sigur Contra tuturor bolilor interne, de piept, plumăni, stomac și ficat. Folosit ca mijloc estern este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentică registrată în toate statele și provădată cu capsula de metal, ce poartă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane borcane. — 12 borcane mici s'au 6 mari duble, spedate franco 4 corone. — Un borcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depositelor din lume 1 coronă 40 fileri. — Se expedeză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSÓREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătoare de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsore s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bóla de óse și în timpul din urmă un morb gangrenos, greu și vechiu de 22 ani, numit **rac.** Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curăță toate ranele provădate prin impunșetură. O dosă spedată franco, costă 1 coronă 80 fileri după primirea prețului. La comande mai mari scădamint.

Producție anuală 100,000 dose.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din totă lumea. Imitațiile să pot încojura urmărind cu atențiune fie care borcan, care poartă inscripția: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Cel cari n-au deposit la îndemână, să se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(33) 11—25